

ISSN: 2636-848X

DOI: 10.46385/tsbd.717427

**Türk Spor Bilimleri
Dergisi**
Türk Spor Bil Derg

Cilt 3, Sayı 2
Ekim 2020, 53-60

**The Journal of Turkish
Sport Sciences**
J Turk Sport Sci

Volume 3, Issue 2
October 2020, 53-60

Mahmut GÜLLE¹

Özgür AKTAŞ²

Bilgihan BÜYÜKTAŞ³

¹ Mustafa Kemal Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor
Yüksekokulu

² Aksaray Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi

³ Çukurova Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:

Ö. Aktaş

e-mail: ozgur.72372@gmail.com

Geliş Tarihi: 09.04.2020

Kabul Tarihi: 26.10.2020

ORJİNAL ARAŞTIRMA
ORIGINAL RESEARCH

Üniversite Öğrencilerinin Farklı Değişkenler Açısından Takım Özdeşleşme ve Karşıt Görüşe Saygı Düzeylerinin İncelenmesi

Özet

Bu çalışmanın amacı; yarının eğitimcileri olacak olan beden eğitimi spor yüksekokulu ile eğitim fakültesi öğrencilerinin farklı değişkenler açısından takım özdeşleşme ve karşıt görüşe saygı düzeylerini incelemektir. Araştırmanın örneklem grubunu 2018-2019 akademik yıl içerisinde Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi bünyesinde öğrenim gören 290 beden eğitimi spor yüksekokulu öğrencisiyle 299 eğitim fakültesi öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada, öğrencilere yönelik kişisel bilgi formu, Gülle (2018) tarafından geliştirilen "sporda karşıt görüşe saygı ve öz denetim ölçeği" ile Wann ve Branscombe (1993) tarafından geliştirilen Günay ve Tiryaki (2003)'nin geçerlik, güvenilirlik çalışmasını yaptığı "spor taraftarı özdeşleşme ölçeği" kullanılmıştır. Öğrencilerin bu iki ölçekten aldıkları ortalama puanlarının; cinsiyet, düzenli spor yapma, izlediği spor dalı, bölüm gibi değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Elde edilen verilerin hesaplanmasında ise SPSS 17 paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağıldığı saptanmış ve parametrik testlerden olan bağımsız örneklem t testi ile tek yönlü varyans analiz testi (ANOVA) ve Pearson Korelasyon Testi uygulanmıştır. Bu çalışmada anlamlılık düzeyi ($p < 0,05$) olarak kabul edilmiştir. Sonuç olarak; karşıt görüşe saygı ve öz denetim ölçeğinin iki alt boyutu olan saygı ve nefret alt boyutları ile cinsiyet, düzenli spor yapma, izlediği spor dalı, bölüm değişkenleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Spor taraftarı özdeşleşme ölçeği ile cinsiyet ve izlediği spor dalı değişkenleri arasında yine anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karşıt görüşe saygı, takımla özdeşleşme, üniversite öğrencileri

Examination of The Levels of Team Identification and Respect for Opposite Approach of University Students In Terms of Different Variables

Abstract

The aim of this study is to examine the levels of team identification and respect for opposing views in terms of different variables of the students of the school of physical education and sports and faculty of Education who will be the educators of tomorrow. The sample group of the study consists of 290 physical education sports school students and 299 faculty of education students who studied under Hatay Mustafa Kemal University during the 2018-2019 academic year. In the study, the personal information form for the researchers was used, "respect for opposite approach and audit scale of self-control at the sport" developed by Gülle (2018) and "sport spectator identification scale" developed by Wann and Branscombe (1993). Students' average scores on these two scales; gender, whether or not regular sports, the branch of sports followed, the division of the variables such as the difference in terms of examined. In the calculation of the data obtained SPSS 17 package program was used. It was determined that the data were normally distributed and the independent sample t test from parametric tests and the one-way variance analysis test (ANOVA) and Pearson correlation test were applied. In this study, the level of significance ($p < 0.05$) as a result, there was a significant difference between the two sub-dimensions of respect and hate, which are the two sub-dimensions of respect and self-regulation scale, and the variables of gender, whether or not to play regular sports, the branch of sport and division. There was also a significant difference between the sports fan identification scale and the gender and sports branch variables.

Keywords: Respect for opposite approach, identification, university students

GİRİŞ

Teknolojinin hızlı gelişmesi ve artık kavramların sığ anlamlarından kurtulup başka anlamlar da kazanmalarıyla spor da kendi kabuğundan çıkıp çok daha geniş alanlara yayılmıştır. Çok daha fazla kişiye hitap etmeye başlayan spor, bazı fiziksel hareketler ve küçük yarışlar şeklinde görülürken bu bakış açısı değişip turnuvalar, uluslararası müsabakalar gibi çok büyük kitlelere hitap eden büyük bir eğlence ve aktivite aracı olmuştur. Tabi bunda bilgi kaynaklarının ve bilgiye erişim yollarının bir hayli artmasının payı oldukça büyüktür (Gençay, 2004). Bu yüzden artık spor günlük hayattaki neredeyse tüm unsurları etkileyen çok önemli bir kurum haline gelmiştir (Küçük ve Koç, 2004). Sporun kitleleri peşinden sürükleyip onlara heyecan veren bir seyir aracı olmasında şüphesiz en önemli etken kulüplerle birlikte taraftarlık olgusudur (Demirel, Karahan, Ünlü, 2007). Taraftarlar kendilerine yakın gördükleri, sevgi besleyip, sadakatle bağlı oldukları takımlara hayran olmaya, özdeşleşmeye yatkındırlar (Bozyiğit ve Doğan, 2018). Alan yazında takımla özdeşleşme kavramıyla alakalı farklı tanımlar mevcuttur. Örneğin, Funk ve James (2001) takımla özdeşleşmeyi, takım arkadaşlarının birbiriyle olan ilişkisi ve takımla olan psikolojik bağ olarak nitelendirirken, Wann ve Pierce (2003) ise bu kavramı psikolojik ve davranışsal anlamda adanmışlık olarak tanımlar. Yine Ashforth ve Mael (1999)'e göre takımla özdeşleşme, kişilerin desteklediği takımın başarısını ve mağlubiyetini kendi başarı ve mağlubiyeti olarak içselleştirmesidir. Bu tanımlara genel olarak bakıldığında ortak noktanın "taraftarın desteklediği takımla arasında kurduğu psikolojik bağ" olduğu çıkarımı yapılabilir (Ekinci, 2018).

Öz denetim, istenmeyen birtakım davranışları sergileme hususunda kendini kontrol altına alabilme (Tangney, Baumeister ve Boone, 2004) ve son olarak kişinin toplumun kabul edeceği biçimde düşüncelerini, hissettiği duygularını, davranışlarını ve bilişsel, zihinsel süreçlerini yönlendirebilmesidir (Kopp, 1982). Toplumsal hayatın getirdiği bazı gerekliliklerden biri olan birlikte yaşama hakkı, kişilerin haklarına karşı saygılı olmayı ve toplum içinde herkesin sorumluluklarının olduğunu anlatmaya çalışır. Bu bağlamda ortaya çıkan bazı sebeplerden dolayı kişi hakları ihlal edilir ve bu ihlaller sonucu insanlar yılgınlığa, karamsarlığa düşerler (Gülle, 2013). Günümüzde taraftar olmanın seyir zevki amacından uzaklaşarak ideolojik bir hal ve taraf olmak gibi ciddi sayılabilecek sorunlara dönüştüğünü görmekteyiz. Sporda öz denetimden yoksun bir bireyin oluşmasındaki en büyük etkenler; empatik duyguları bünyesinde barındırmayan, kendini sorgulamayan ve bir tarafa ait olma hissiyatı içinde yaşayan insanlar olarak sıralayabiliriz. Öz denetimi olmadığı gibi empati duygusu da gelişmeyen insanlar müsabakalar sırasında rakibe karşı duygusal anlamda eksiklikler hissettiği ve bundan dolayı da sporda şiddet olaylarının önünün açıldığı gözlenmektedir. Araştırmalar göstermiştir ki eğer kişinin özdeşleşme düzeyi yüksekse, takım mağlubiyete uğradığı zaman kişide mağlubiyet almış gibi hisseder. Bu beraberinde kişinin saldırgan davranışlara başvurmasına sebep olur (Ekinci, 2018). Nitekim takımın performansı taraftarların öz saygı durumu ile son derece alakalıdır. Sonuç olarak, takımları kötü performans gösterdiğinde taraftarlar düşmanca davranabilir, çünkü bu tür performansların kendi imajları üzerinde olumsuz etkileri olduğunu düşünürler (Branscombe ve Wann, 1992). Bu bilgiler ışığında sporda karşıt görüşe saygı ve takım özdeşleşme düzeyi arasında ters bir orantı olduğu söylenebilir çünkü takımla özdeşleşme düzeyi yüksek olan taraftarın olumsuz bir sonuç alındığında öz denetimini kaybetmesiyle beraber saygısını da yitireceği öngörülebilir bir durumdur.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı geleceğin eğitimcileri olarak üniversitelerde bu yönde eğitim alan insanların hayatın her yerinde olan spor ve spor taraftarı olma düzeyleriyle karşıt görüşe saygı düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Nitekim öğretmen adaylarının öz denetim, saygı seviyesinin yüksek olması ve fair-play ruhuyla sporun içinde yer alıp öğrencilerine olumlu rol model olması beklenir.

YÖNTEM

Betimsel çalışma; çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2011).

Araştırma Grubu

Bu çalışmanın evreni, 2018-2019 eğitim öğretim yılı içerisinde Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi bünyesinde öğrenim gören beden eğitimi spor yüksekokulu ile eğitim fakültesi öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma grubunu belirlemek amacıyla yapılan örnekleme seçim yöntemi ise gelişigüzel örnekleme yöntemidir. Gelişigüzel örnekleme seçiminde kapsamlı bir çalışmadan bahsedilemez. Bu nedenle sistematik bir örnekleme belirleme süreci yoktur. Genellikle örneklemin büyüklüğü araştırmacı tarafından keyfi olarak belirlenir (Baştürk ve Taştepe, 2013). Araştırmaya 299 eğitim fakültesi ve 290 beden eğitimi spor öğrencisi toplamda 589 kişi gönüllülük esaslı katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak sporda karşıt görüşe saygı öz denetim ölçeği (SKGSÖ) ile spor taraftarı özdeşleşme ölçeği (STÖÖ) kullanılmıştır. (SKGSÖ) ölçeği Güllü (2018) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 5'li likert tipi ölçek olup 15 madde ve "karşıt görüşe saygı" ile "karşıt görüşe nefret" olmak üzere 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Karşıt görüşe nefret alt boyutunun Cronbach's Alpha değeri (,80) karşıt görüşe saygı alt boyutunun ise (,81) olarak hesaplanmıştır. (STÖÖ) Wann ve Branscombe (1993) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 7 maddeden ve tek boyuttan oluşmaktadır. 1 (önemli değil) ila 8 (çok önemli) arasında puanlanmaktadır. Cronbach's Alpha değeri (,91) olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerden çeşitli demografik bilgilerinde (cinsiyet, öğrenim gördüğü fakülte, spor yapma durumu, izlediği spor dalı) bulunduğu ölçekleri gönüllük esaslı doldurmaları istenmiştir. Elde edilen verilere istatistik paket programı olan SPSS 17'de normallik testi yapılmış ve verilerin çarpıklık-basıklık değerleri -1,5 +1,5 (Tabachnick, Fidell ve Ulman, 2007) aralığında olduğundan dolayı normal dağıldığı saptanmıştır. İkili grup karşılaştırmaları için parametrik testlerden olan bağımsız örnekleme t testi, üç ve üçten fazla grup karşılaştırmaları içinse tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Öğrencilerin özdeşleşme düzeyleri ile karşıt görüşe saygı ve nefret alt boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla korelasyon analizlerinden olan Pearson Testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Cinsiyet Değişkenine Göre Karşıt Görüşe Saygı ve Nefret t Testi

	Grup	N	$\bar{x}$	SS	t	p
KGN*	Erkek	297	4,27	,88	-6,080	,000**
	Kız	292	3,87	,71		
KGS**	Erkek	297	4,03	,63	-4,664	,000**
	Kız	292	4,26	,57		

*** $p < 0,01$ *KGN: Karşıt Görüşe Nefret **KGS: Karşıt Görüşe Saygı

Tablo 1 incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin karşıt görüşe saygı ve öz denetim ölçeğinin iki alt boyutu olan saygı ve nefretin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız örnekleme t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. KGN($t = -6,080$; $p < .05$). KGS($t = -4,664$; $p < .05$).

Tablo 2. Cinsiyet Değişkenine Göre Taraftar Özdeşleşme t Testi

Grup	N	$\bar{x}$	SS	t	p
Erkek	297	4,67	1,848	-2,342	,020*
Kız	292	4,32	1,834		

* $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

Tablo 2 incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin taraftar özdeşleşme düzeyleri ile cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız

örneklem T testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. ($t=-2,342$; $p<.05$).

Tablo 3.Bölüm Değişkenine Göre Karşıt Görüşe Saygı ve Nefret t Testi

	Grup	N	$\bar{x}$	SS	t	p
KGN	Eğitim*	299	4,16	,81	2,499	,013***
	BESYO**	290	3,99	,83		
KGS	Eğitim	299	4,20	,59	1,984	,048***
	BESYO	290	4,10	,63		

*** $p<0,01$ *BESYO: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu; **Eğitim: Eğitim Fakültesi

Tablo 3'te görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin karşıt görüşe saygı ve öz denetim ölçeğinin iki alt boyutu olan saygı ve nefretin bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız örneklem t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. KGN($t=2,499$; $p<.05$). KGS($t=1,984$; $p<.05$).

Tablo 4.Bölüm Değişkenine Göre Taraftar Özdeşleşme Düzeyi t Testi

Grup	N	$\bar{x}$	SD.	t	p
Eğitim	299	4,58	1,85	1,158	,247
BESYO	290	4,41	1,83		

Tablo 4. incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin taraftar özdeşleşme düzeyleri ile bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız örneklem t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. ($t=1,158$; $p>.05$).

Tablo 5.Düzenli Spor Yapıp Yapmamaya Göre Karşıt Görüşe Saygı ve Nefret t Testi

	Grup	N	$\bar{x}$	SD.	t	p
KGN	Spor yapan	287	3,95	,87	-3,516	,000*
	Spor yapmayan	302	4,19	,76		
KGS	Spor yapan	287	4,18	,63	-1,372	,170
	Spor yapmayan	302	4,11	,59		

* $p<0,01$

Tablo 5. incelendiğinde gibi örnekleme oluşturan öğrencilerin, karşıt görüşe saygı ve öz denetim ölçeğinin iki alt boyutu olan saygı ve nefretin düzenli spor yapıp yapmama değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. T testi sonucunda grupların nefret alt boyutu ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur($t=-3,516$; $p<.05$). Fakat saygı alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilememiştir ($t=-1,372$; $p>.05$).

Tablo 6.Düzenli Spor Yapıp Yapmamaya Göre Taraftar Özdeşleşme Düzeyi t Testi

Grup	N	$\bar{x}$	SD.	t	p
Spor yapan	287	4,58	1,88	-1,149	,251
Spor yapmayan	302	4,41	1,81		

Tablo 6.'da görüldüğü gibi örnekleme oluşturan öğrencilerin spor taraftar özdeşleşme ölçeğinin düzenli spor yapıp yapmama değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız örneklem t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. ($t=1,149$; $p>.05$).

Aşağıda Tablo 7'de sporda karşıt görüşe saygı ve öz denetim ölçeğinin iki alt boyutu olan nefret ve saygı ortalamalarının spor dalına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur KGN($F=9,047$; ,00). KGS ($F=3,651$; ,01). ANOVA sonrası tespit edilen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analiz tekniklerinden olan tukey testine

geçilmiştir. Tukey testi sonucunda iki alt boyutta da anlamlılığın futbol ile voleybol arasındaki farktan kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Tablo 7.Spor Dalı Değişkenine Göre Karşıt Görüşe Saygı ve Nefret Düzeylerinin Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Testi

	Branşlar	N	$\bar{x}$	SS	Varyans Kaynağı	KT	SD.	KO	f	p
KGN	Futbol	155	4,26	,72	Gruplar arası	17,872	3	5,957	9,047	,000**
	Basketbol	142	4,17	,79						
	Voleybol	142	3,80	,92	Grup içi	385,190	585	,658		
	Diğer	150	4,08	,80						
KGS	Futbol	155	4,05	,64	Gruplar arası	4,112	3	1,371	3,651	,013*
	Basketbol	142	4,17	,57						
	Voleybol	142	4,28	,53	Grup içi	219,658	585	,375		
	Diğer	150	4,10	,67						

*p<0,05 **p<0,01

Tablo 8.Spor Dalı Değişkenine Göre Özdeşleşme Düzeylerinin Tek Yönlü Varyans (Anova) Testi

Branş	N	$\bar{x}$	SS	Varyans Kaynağı	KT	SD.	KO	f	p
Futbol	155	5,05	1,72	Gruplar arası	101,254	3	33,751	10,348	,000**
Basketbol	142	4,72	1,82						
Voleybol	142	3,97	1,79	Grup içi	1907,977	585	3,261		
Diğer	150	4,28	1,89						

*p<0,05 **p<0,01

Tablo 8. incelendiğinde taraftar özdeşleşme ölçeği ortalama puanlarının ilgilendiği spor dalına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (F=10,348; ,00). ANOVA testi sonrası saptanan anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı post-hoc analiz tekniklerinden olan Tukey testine geçilmiştir. Tukey testi sonucunda anlamlı farklılığın futbol, voleybol ve diğer spor dalları arasından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Ayrıca yine basketbol ile voleybol arasında da anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır.

Tablo 9. Karşıt Görüşe Saygı ve Nefret Alt Boyutları ile Özdeşleşme Düzeyi Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Testi

		KGS	KG N
Özdeşleşme	Pearson Korelasyon (r)	-,106*	,469**
	Sig. (t2.)	,010	,000
	n	589	589

*p<0,05 **p<0,01

Tablo 9. incelendiğinde öğrencilerin özdeşleşme düzeyleri ile karşıt görüşe saygı ve nefret alt boyutları arasında ilişki olup olmadığını tespit etmek amacıyla korelasyon analizlerinden olan Pearson Testi kullanılmıştır. Özdeşleşme ve karşıt görüşe saygı arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilirken (r=-,106, p<0,05), özdeşleşme ve karşıt görüşe nefret arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır (r=,469, p<0,05).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Teknolojinin bu denli hızlı gelişmesi ve artık kavramların sığ anlamlarından kurtulup başka anlamlar da kazanmalarıyla spor da kendi kabuğundan çıkıp çok daha geniş alanlara yayılmış, çok daha fazla kişiye hitap etmeye başlamıştır. Spor, bazı fiziksel hareketler ve küçük yarışlar şeklinde görülürken bu bakış açısı değişmiş, turnuvalar, uluslararası müsabakalar gibi çok büyük kitlelere hitap eden büyük bir eğlence ve aktivite aracı olmuştur. Tabi bunda bilgi kaynaklarının ve bilgiye erişim yollarının hayli artmasının payı büyüktür (Gençay, 2004). Bu sebeple spor günlük hayattaki neredeyse tüm unsurları etkileyen çok önemli bir kurum haline gelmiştir (Küçük ve Koç, 2004). Bu söylemlere bakıldığında sporun artık hayatımızın her yerinde olduğu çıkarımı yapılmaktadır. Hayatımızın her yerinde olan spor, beden eğitimi dersinin dışında

bir matematik bir Türkçe bir biyoloji dersinde de karşımıza çıkmakta bu derslerde verilen örneklerin içinde yer almaktadır. Hatta öğretmen bazen dikkatleri dağılan öğrencileri tespit ettiğinde onların derse olan dikkatini geri getirmek için kısada olsa spor gündemi açarak konuşmalarını sağladığı bilinmektedir.

Tablo 1. incelendiğinde örnekleme oluşturan öğrencilerin karşıt görüşe saygı ve öz denetim ölçeğinin iki alt boyutu olan saygı ve nefretin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız örneklem t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. İçinde bulunduğumuz toplumun dinamikleri göz önüne alındığında erkek taraftarların şiddete meyilli bir tavır takınmaları ile karşıt takıma olan saygıları arasında ters bir oran vardır. Nitekim araştırmanın bulguları incelendiğinde nefret kat sayısı olarak erkeklerin daha yüksek ortalamaya sahip olduğu, saygı olarak kadınlara göre daha düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Şiddet, nefret gibi tutumları bir kabul edersek Öztürk (2019) yapmış olduğu çalışmada erkeklerin şiddet ve saldırganlık durumlarının hem spor yapan hem de yapmayan bireylerde kadınlara göre daha yüksek çıktığını saptamıştır. Özdemir, Orhan ve Özdemir (2018), Birinci (2019), Fidan (2016) yapmış oldukları çalışmada erkeklerin kadınlara göre daha yüksek saldırganlık düzeyine sahip olduğunu tespit etmiş olup bu çalışmanın bulgularıyla paralellik göstermiştir. Yine Öztürk (2019), Özdemir vd., (2018) yaptığı çalışmada şiddet durumu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık tespit etmiştir ve bu çalışmanın bulgularıyla örtüşmektedir.

Tablo 3. incelendiğinde; örnekleme oluşturan öğrencilerin karşıt görüşe saygı ve öz denetim ölçeğinin iki alt boyutu olan saygı ve nefretin bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız örneklem t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Beden eğitimi ve spor öğrencilerinin eğitim fakültesi öğrencilerine göre saygı puanlarının yüksek, nefret puanlarının düşük olmasının sebebi olarak; üniversite hayatları boyunca fair-playin, spor etiğinin ne kadar önemli olduğu konusunda ders almaları ve bunları uygulayıcı rol alacaklarından dolayı kendilerine bu misyonu yüklemeleri olduğu düşünülmektedir. Alan yazında çalışmanın bulgularına ters düşen çalışmalarda yer almaktadır. Nitekim; Özdemir vd., (2018) yapmış oldukları çalışmada fiziksel ve sözel saldırganlık, öfke, düşmanlık puanlarında hukuk fakültesi öğrencilerine göre beden eğitimi ve spor öğrencilerinin daha yüksek ortalamalara sahip olduğunu tespit etmişlerdir.

Tablo 5'te görüldüğü gibi örnekleme oluşturan öğrencilerin, karşıt görüşe saygı ve öz denetim ölçeğinin iki alt boyutu olan saygı ve nefretin düzenli spor yapıp yapmama değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t testi uygulamıştır. T testi sonucunda grupların nefret alt boyutunda ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Fakat saygı alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Birinci (2019) yapmış olduğu çalışmada spor yapanlarla yapmayanlar arasında öfke, fiziksel ve sözel saldırganlık arasında anlamlı bir farklılık saptamış olup bu çalışmanın bulgularıyla paralellik göstermiştir. Yine Fidan (2016) tarafından yapılan çalışmada spor yapıp yapmama değişkeninin şiddet üzerinde anlamlı bir farklılığa sebep olduğunu tespit etmiş olup bu çalışmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Spor yapma ile saldırganlık eğilimi arasında ters yönde bir orantı mevcuttur. Spor yapma oranı arttığında saldırganlık eğilimi azalmakta; spor yapma azaldığında saldırganlık eğilimi de artmaktadır (Fidan, 2016). Bu çalışmanın bulguları bu söylemi destekler niteliktedir.

Tablo 7'de görülebileceği üzere, sporda karşıt görüşe saygı ve öz denetim ölçeğinin iki alt boyutu olan nefret ve saygı ortalamalarının spor dalına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur. Karşıt görüşe saygı ve nefret arasında ters yönde bir orantı vardır. Futbol branşında nefretin en yüksek seviyede olmasına karşın saygının en düşük seviyede olmasının sebebi olarak; bugün sporda yaşanan şiddet olaylarının çoğunluğunun futbol branşında olmasından dolayı sonucun bu şekilde çıktığı söylenebilir. Futbol literatürü incelendiğinde, seyirci, fanatik, taraftar, holigan terimlerinin sıkça kullanıldığı görülmektedir (Koçer, 2012).

Spor taraftar özdeşleşme düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelendiğinde spor taraftar özdeşleşme ölçeğinden alınan ortalama puan ile cinsiyet ve ilgilendiği spor dalı değişkenleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin özdeşleşme seviyelerinin yüksek olduğu söylenebilir. Gencay ve Karaküçük (2006), Ekinci (2018), Demirel vd., (2007), Güllü ve Güçlü (2006) tarafından yapılan 4 farklı çalışmada da öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre taraftar özdeşleşme düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiş olup bu çalışmayla paralellik göstermektedirler. Yine Günay ve Tiryaki (2003) tarafından yapılan spor taraftarı özdeşleşme ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasındaki özdeşleşme puanlarına göre cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Alan yazında cinsiyetin özdeşleşme düzeyi üzerinde anlamlı bir farklılığa sebep olmadığını tespit eden (Wann, Carlson ve Schrader, 1999) çalışmalarda mevcuttur. Araştırmanın bulguları incelendiğinde erkek öğrencilerin özdeşleşme düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Erkekler için bir spor taraftarı olma, onların kimliğinin önemli bir parçasıdır (Bahk, 2000). Ekinci (2018) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin ilgilendiği spor dalı ile özdeşleşme düzeyleri arasında anlamlı farklılık tespit edememişken yapılan bu çalışmada anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Ekinci (2018) tarafından yapılan araştırma sonuçları incelendiğinde sportif etkinliklere katılım sağlayan bireylerle katılım sağlamayan bireyler arasında özdeşleşme düzeyi açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmemiş olup tablo 6 incelendiğinde bu çalışmayla paralellik gösterdiği görülmektedir.

Tablo 9. incelendiğinde öğrencilerin özdeşleşme düzeyleri ile karşıt görüşe saygı ve nefret alt boyutları arasında ilişki olup olmadığını tespit etmek amacıyla korelasyon analizlerinden olan Pearson Testi kullanılmıştır. Özdeşleşme ve karşıt görüşe saygı arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilirken özdeşleşme ve karşıt görüşe nefret arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Alan yazında özdeşleşme düzeyinin artmasıyla birlikte saldırganlık düzeyinin de arttığını tespit eden çalışmalar (Branscombe ve Wann,1994), (Wann, Carlson ve Schrader, 1999) mevcuttur. Sporda karşıt görüşe saygı ve takım özdeşleşme düzeyi arasında ters bir orantı olduğu söylenebilir çünkü takımla özdeşleşme düzeyi yüksek olan taraftarın olumsuz bir sonuç alındığında öz denetimini kaybetmesiyle beraber saygısını da yitireceği söylenebilir.

Sonuç olarak beden eğitimi spor yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin karşıt görüşe saygı düzeyleri açısından eğitim fakültesindeki öğrencilere oranla ortalamalarının yüksek çıktığı tespit edilmiştir. Cinsiyet açısından erkeklerin karşıt görüşe nefret ve takımla özdeşleşme düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Futbol diğer branşlara göre özdeşleşmenin ve şiddetin daha yüksek olduğu bir branştır. Bu araştırmanın sonuçlarıyla da bu bilgi örtüşmektedir. Düzenli olarak spor yapan öğrencinin spor yapmayana göre özdeşleşmesi ve karşıt görüşe saygı düzeyinin yüksek olduğu görülmüştür.

Öneriler

Sporda karşıt görüşe saygı ve öz denetim çalışması ferdi ve takım sporları için ayrı ayrı incelenebilir. Bu çalışmada kullanılan veri toplama araçları beden eğitimi spor yüksekokulu bünyesinde bulunan bölümlere uygulanabilir.

KAYNAKLAR

- Aycan, A., Polat, E., & Yılmaz, U. (2009). Takım özdeşleşme düzeyi ile profesyonel futbol müsabakalarına seyirci olarak katılım kararını etkileyen değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(4), 169-174.
- Bahk, C. M. (2000). Sex differences in sport spectator involvement. *Perceptual and Motor Skills*, 91(1), 79-83.
- Baştürk, S., ve Taştepe, M. (2013). Evren ve Örneklem. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Vize Yayıncılık, 129-159.
- Birinci, R. (2019). *Spor yapan ve yapmayan bireylerin benlik saygısı ve saldırganlık düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan.
- Bozyiğit, E. ve Doğan, F. (2018). Examination of the psychological commitment to team of the students of faculty of sports sciences. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2159-2167.
- Branscombe, N. R. ve Wann, D. L. (1992). Physiological arousal and reactions to outgroup members during competitions that implicate an important social identity. *Aggressive Behavior*, 18(2), 85-93. [https://doi.org/10.1002/1098-2337\(1992\)18:2<85::AID-AB2480180202>3.0.CO;2-9](https://doi.org/10.1002/1098-2337(1992)18:2<85::AID-AB2480180202>3.0.CO;2-9)

- Branscombe, N. R. ve Wann, D. L. (1994). Collective self- esteem consequences of outgroup derogation when a valued social identity is on trial. *European Journal of Social Psychology*, 24(6), 641-657. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2420240603>
- Demirel, M., Karahan Güven, B., & Ünlü, H. (2007). Farklı üniversitelerdeki spor taraftarlarının takımları ile özdeşleşme düzeyleri. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 76-86.
- Ekinci, N.E. (2018). Üniversite öğrencilerinin taraftarı oldukları takım ile özdeşleşme düzeylerinin incelenmesi. *Social Sciences Studies Journal*, 4(22), 4050-4054.
- Fidan, C. (2016). İlköğretim 2. kademe (5. 6. 7. 8. Sınıf) öğrencilerinin spor yapan ve yapmayanların saldırganlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Kahramanmaraş ili örneği). Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Gençay, S. (2004). *Üniversite öğrencilerinin spor taraftarlığıyla ilgili davranışları üzerine bir araştırma*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gençay, S. ve Karaküçük, S. (2004). Üniversite öğrencilerinin spor taraftarlığıyla ilgili davranışları üzerine bir araştırma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(4), 11-22.
- Gülle, M. (2013). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul ortamında maruz kaldıkları yıldırma algıları ve örgütsel bağlılık düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Gülle, M. (2018). Sporda karşıt görüşe saygı ve öz denetim ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Adyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (29), 262-279. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.433780>
- Güllü, M. ve Güçlü, M. (2006). Ortaöğretim öğrencilerinin taraftarı oldukları spor takımları ile özdeşleşmelerinin incelenmesi. *9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiriler Kitabı*, 3-5.
- Günay, N. ve Tiryaki, Ş. (2003). Spor taraftarı özdeşleşme ölçeğinin (STÖÖ) geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 14(1), 14-26.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Koçer, M. (2012). Futbol derneklerine üye olan taraftarların şiddet ve holiganizm eğilimlerinin belirlenmesi: Kayseri örneği. *Erişyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(32), 111-135.
- Kopp, C.B. (1982). Antecedents of self-regulation: a developmental perspective. *Developmental psychology*, 18(2), 199. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.18.2.199>
- Küçük, V. ve Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (9), 1-12.
- Özdemir, Ö., Orhan, İ., Nazlı, B. ve Özdemir, S. (2018). Spor bilimleri ve hukuk fakültesi öğrencilerinde saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. *Journal Of International Social Research*, 11(61), 1305-1311. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2018.3019>
- Öztürk Y.M. (2019). *Aktif spor yapan ve yapmayan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sporda şiddet eğilimi ve saldırganlık davranışlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Tabachnick, B.G., Fidell, L.S. ve Ullman, J.B. (2007). *Using Multivariate Statistics* (Vol. 5). Boston MA: Pearson.
- Tangney, J.P., Baumeister, R.F. ve Boone, A.L. (2004). High self- control predicts good adjustment, less pathology, better grades, and interpersonal success. *Journal of personality*, 72(2), 271-324. Doi: [10.1111/j.0022-3506.2004.00263.x](https://doi.org/10.1111/j.0022-3506.2004.00263.x)
- Wann, D.L., Carlson, J.D. ve Schrader, M.P. (1999). The impact of team identification on the hostile and instrumental verbal aggression of sport spectators. *Journal of Social Behavior and Personality*, 14(2), 279-286.
- Wann, D.L. ve Branscombe, N.R. (1993). Sports fans: measuring degree of identification with their team. *International Journal of Sport Psychology*, 24(1),17.